Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
ANTHONY'EGO MICHAELA COLLINSA
przedstawiona w dniu 19 maja 2022 r. [1]

Sprawa C-635/20 P

Komisja Europejska
przeciwko
Republice Włoskiej,

Królestwu Hiszpanii

Odwołanie – System językowy – Ogłoszenie o konkursach otwartych celem naboru na stanowiska prowadzących dochodzenia i kierowników zespołu – Znajomość języków – Ograniczenie wyboru drugiego języka konkursów do angielskiego, francuskiego i niemieckiego – Rozporządzenie nr 1 – Regulamin pracowniczy – Dyskryminacja ze względu na język – Względy uzasadniające – Interes służby – Konieczność, aby nowo zatrudnieni pracownicy byli gotowi do niezwłocznego podjęcia obowiązków

I. Wprowadzenie

1. Język stanowi istotny element tożsamości kulturowej i politycznej obywateli Unii, a poszanowanie różnorodności językowej Unii jest zagwarantowane zarówno Traktatem o Unii Europejskiej, jak i Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej [2]. Wyrazem tego szacunku jest uznanie wszystkich 24 języków urzędowych za języki robocze instytucji Unii [3].

2. Języki umożliwiają ludziom komunikację, a tym samym pozwalają im współpracować. Z uwagi na fakt, że jednoczesne posługiwanie się (w obecnym stanie rzeczy) 24 językami urzędowymi poważnie utrudniłoby taką komunikację i współpracę, zrozumiałe jest, iż instytucje Unii starają się zatrudniać urzędników, którzy oprócz języka ojczystego mają także praktyczną znajomość przynajmniej jednego języka wehikularnego. Długa jest lista języków, które – na różnych etapach dziejów Europy – można by określić mianem języków wehikularnych, czy to w odniesieniu do całego kontynentu, czy też znacznego jego obszaru. Język nabywa statusu języka wehikularnego w określonym kontekście polityczno-gospodarczym, który w miarę upływu czasu ulega zmianom – niewątpliwie jednak postrzeganie danego języka jako wehikularnego podnosi jego prestiż.

[1] Język oryginału: angielski.

[2] Artykuł 3 TUE i art. 22 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Nie należy również zapominać o około 60 językach regionalnych i językach mniejszości, które są używane na terytorium Unii.

[3] Artykuł 1 rozporządzenia Rady nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (Dz.U. 1958, 17, s. 375), zmienionego rozporządzeniem Rady (UE) nr 517/2013 z dnia 13 maja 2013 r. (Dz.U. 2013, L 158, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1/58").

3. Z racji tego, że Unia na równi traktuje wszystkie swoje języki urzędowe, zaś wyznaczenie w jakimś konkretnym celu konkretnego języka jako wehikularnego zapewnia niewątpliwą przewagę kandydatom, którzy biegle nim władają, decyzja w tym przedmiocie musi się opierać na obiektywnych i uzasadnionych podstawach. W orzecznictwie Trybunału uznaje się, że takiego uzasadnienia dostarczają potrzeby służby, przy czym w tym względzie muszą być spełnione dwa warunki. Przedstawione uzasadnienie ma więc wykazywać związek z obowiązkami, jakie będą wykonywały zatrudnione osoby. Dowody przytaczane z myślą o uzasadnieniu proponowanego ograniczenia powinny być prawdziwe, wiarygodne i spójne [4].

4. W niniejszej sprawie Komisja wnosi o uchylenie wyroku z dnia 9 września 2020 r., Włochy i Hiszpania/Komisja (T-401/16, niepublikowanego, EU:T:2020:409; zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem"), którym Sąd stwierdził nieważność ogłoszenia o konkursach otwartych przeprowadzanych w celu naboru administratorów. Ogłoszenie EPSO/AD/323/16 dotyczyło naboru na następujące stanowiska: „Prowadzący dochodzenia (AD 7); następujące profile: 1 – Prowadzący dochodzenia w dziedzinie: wydatki UE, zwalczanie korupcji – 2 – Prowadzący dochodzenia w dziedzinie: cła i handel, tytoń i towary podrobione". Ogłoszenie EPSO/AD/324/16 dotyczyło naboru na następujące stanowisko: „Prowadzący dochodzenia (AD 9): Kierownik zespołu" [5]. W spornym ogłoszeniu EPSO [6] wskazano, że kandydaci muszą spełnić następujące warunki w zakresie znajomości języków:

– Język 1: znajomość na poziomie co najmniej C1 jednego z 24 języków urzędowych UE;

– Język 2: znajomość na poziomie co najmniej B2 języka angielskiego, francuskiego lub niemieckiego; musi to być język inny niż język 1 kandydata [7].

5. W spornym ogłoszeniu EPSO wskazano następnie wyraźnie, że do wykonywania odpowiednich zadań niezbędny jest wysoki poziom znajomości angielskiego.

[4] Zobacz na przykład wyroki: z dnia 27 listopada 2012 r., Włochy/Komisja, C-566/10 P, EU:C:2012:752; z dnia 26 marca 2019 r., Komisja/Włochy, C-621/16 P, EU:C:2019:251; z dnia 26 marca 2019 r., Hiszpania/Parlament, C-377/16, EU:C:2019:249; z dnia 15 września 2016 r., Włochy/Komisja, T-353/14 i T-17/15, EU:T:2016:495; z dnia 14 grudnia 2017 r., PB/Komisja, T-609/16, EU:T:2017:910; z dnia 3 marca 2021 r., Barata/Parlament, T-723/18, EU:T:2021:113; z dnia 9 czerwca 2021 r., Calhau Correia de Paiva/Komisja, T-202/17, EU:T:2021:323.

[5] EPSO/AD/323/16 i EPSO/AD/324/16 (Dz.U. 2016, C 187 A, s. 1); zwane dalej „spornym ogłoszeniem EPSO".

[6] Na mocy art. 2 decyzji 2002/620/WE Parlamentu Europejskiego, Rady, Komisji, Trybunału Sprawiedliwości, Trybunału Obrachunkowego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 25 lipca 2002 r. ustanawiającej Urząd Doboru Kadr Wspólnot Europejskich (Dz.U. 2002, L 197, s. 53) odpowiedzialność za przeprowadzanie konkursów otwartych, o których mowa w art. 30 akapit pierwszy regulaminu pracowniczego i w załączniku III do tego regulaminu, powierzono Europejskiemu Urzędowi Doboru Kadr (EPSO). Zgodnie z art. 4 owej decyzji wszelkie odwołania odnoszące się do wykonywania uprawnień powierzonych EPSO są kierowane przeciwko Komisji.

[7] W opracowanym przez Radę Europy europejskim systemie opisu kształcenia językowego [zalecenie komitetu ministrów Rady Europy nr R (98) 6 z dnia 17 marca 1998 r.] (zwanym dalej „ESOKJ") zdefiniowano kompetencje językowe na sześciu poziomach, od poziomu A1 do poziomu C2. Jedna z jego tabel zawiera zestawienie wspólnych poziomów wiedzy. Poziom C1, który odpowiada znajomości języka „biegłego użytkownika", opisano w następujący sposób: „Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie szeroki zakres trudnych, dłuższych tekstów, dostrzegając także znaczenia ukryte, wyrażone pośrednio. Potrafi się wypowiadać płynnie, spontanicznie, bez większego trudu odnajdując właściwe sformułowania. Skutecznie i swobodnie potrafi posługiwać się językiem w kontaktach towarzyskich i społecznych, edukacyjnych bądź zawodowych. Potrafi formułować jasne, dobrze zbudowane, szczegółowe, dotyczące złożonych problemów wypowiedzi ustne lub pisemne, sprawnie i właściwie posługując się regułami organizacji wypowiedzi, łącznikami, wskaźnikami zespolenia tekstu". Poziom B2, który odpowiada znajomości języka „samodzielnego użytkownika", przedstawiono w następujący sposób: „Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w złożonych tekstach na tematy konkretne i abstrakcyjne, łącznie z rozumieniem dyskusji na tematy techniczne z zakresu jej specjalności. Potrafi porozumiewać się na tyle płynnie i spontanicznie, by prowadzić normalną rozmowę z rodzimym użytkownikiem języka, nie powodując przy tym napięcia u którejkolwiek ze stron. Potrafi – w szerokim zakresie tematów – formułować przejrzyste i szczegółowe wypowiedzi ustne lub pisemne, a także wyjaśniać swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem dyskusji, rozważając wady i zalety różnych rozwiązań".

„Od kandydatów biorących udział w obu tych konkursach wymaga się dobrego rozumienia języka angielskiego (w mowie i w piśmie). Język angielski jest głównym językiem, jakim posługują się osoby prowadzące dochodzenia w sprawach dotyczących zwalczania korupcji i przestępczości finansowej w kontekście międzynarodowym. Dobra znajomość języka angielskiego jest zatem niezbędna zarówno do przedstawiania prezentacji i prowadzenia dyskusji, jak i do sporządzania raportów, i pozwoli zapewnić skuteczną współpracę i wymianę informacji z władzami krajowymi państw członkowskich i państw trzecich”.

6. W zaskarżonym wyroku uznano, że Komisja nie wykazała, iż ograniczenie wyboru drugiego języka przez kandydatów do angielskiego, francuskiego lub niemieckiego jest obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne do zamierzonego celu, który polega na zatrudnieniu administratorów, którzy będą gotowi do niezwłocznego podjęcia obowiązków. Komisja nie udowodniła również, że to ograniczenie wyboru języka jest uzasadnione ze względu na ograniczenia budżetowe i operacyjne lub charakter postępowania w sprawie naboru [8]. W odwołaniu do Trybunału Komisja podnosi, że Sąd nałożył na nią nadmierny ciężar w odniesieniu do uzasadnienia ograniczenia wyboru języka. Ponadto nie zgadza się ona z dokonaną przez Sąd oceną przedstawionych przez siebie dowodów na poparcie owego ograniczenia.

II. Kontekst prawny

A. Rozporządzenie nr 1/58

7. Przyjęcie przez Radę rozporządzenia nr 1/58 stanowiło przejaw skorzystania przez nią z przyznanego jej w obecnym art. 342 TFUE uprawnienia do ustanawiania przepisów dotyczących w szczególności języków używanych przez instytucje Unii oraz w obrębie tych instytucji. Jego odpowiednia część ma obecnie następujące brzmienie:

„Artykuł 1

Językami urzędowymi i językami roboczymi instytucji Unii są języki: angielski, bułgarski, chorwacki, czeski, duński, estoński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, irlandzki, litewski, łotewski, maltański, niemiecki, niderlandzki, polski, portugalski, rumuński, słowacki, słoweński, szwedzki, węgierski i włoski.

[…]

Artykuł 6

Instytucje [Unii] mogą określić szczegółowe zasady stosowania systemu językowego w swych regulaminach”.

[8] Wyrok z dnia 9 września 2020 r., Hiszpania i Włochy/Komisja, T-401/16, EU:T:2020:409, niepublikowany, pkt 205.

B. Regulamin pracowniczy

8. Artykuł 1d regulaminu pracowniczego[9], w zakresie, w jakim może on mieć znaczenie dla niniejszej sprawy, stanowi:

„1. W stosowaniu niniejszego regulaminu pracowniczego zakazuje się wszelkich przejawów dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne i inne, przynależność do mniejszości narodowej, status majątkowy, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

[…]

6. Przy stosowaniu zasady niedyskryminacji oraz zasady proporcjonalności należy zapewnić, by wszelkie ograniczenia tych zasad opierały się na obiektywnych i uzasadnionych podstawach oraz służyły osiągnięciu zgodnych z prawem celów w ramach ogólnego interesu polityki kadrowej […]”.

9. W tytule III regulaminu pracowniczego znajduje się rozdział I, zatytułowany „Zatrudnienie”, na który składają się art. 27–34. Artykuł 27 brzmi:

„Przy naborze dąży się do pozyskania do służby urzędników spełniających najwyższe wymogi w zakresie kwalifikacji, wydajności i uczciwości, rekrutowanych spośród obywateli państw członkowskich Unii z uwzględnieniem jak najszerszego zasięgu geograficznego. Żadne stanowiska nie mogą być rezerwowane dla obywateli jakiegokolwiek konkretnego państwa członkowskiego […]”.

10. Artykuł 28 akapit pierwszy lit. f) ma następujące brzmienie:

„Na urzędnika może zostać powołany jedynie ten, kto:

[…] wykazuje gruntowną znajomość jednego z języków Unii oraz zadowalającą znajomość innego języka Unii w zakresie niezbędnym dla wykonywania swoich obowiązków”.

11. Załącznik III do regulaminu pracowniczego nosi tytuł „Konkursy”. Jego art. 1 stanowi:

„1. Ogłoszenia o konkursach sporządzane są przez organ powołujący po konsultacji ze Wspólnym Komitetem.

Muszą one określać:

[…]

f) w odpowiednich przypadkach – znajomość języków wymaganą w związku ze szczególnym charakterem podlegających obsadzeniu stanowisk;

[…]”.

[9] Rozporządzenie Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 z dnia 29 lutego 1968 r. ustanawiające regulamin pracowniczy urzędników i warunki zatrudniania innych pracowników Wspólnot Europejskich oraz ustanawiające specjalne środki stosowane tymczasowo wobec urzędników Komisji (Dz.U. 1968, L 56, s. 1), ze zmianami (zwane dalej „regulaminem pracowniczym”).

III. Okoliczności faktyczne, przebieg postępowania i żądania stron

12. W punktach 1–15 zaskarżonego wyroku streszczono okoliczności faktyczne sprawy oraz treść spornego ogłoszenia EPSO.

13. Komisja wnosi do Trybunału o:

– uchylenie zaskarżonego wyroku;

– oddalenie skargi wniesionej w pierwszej instancji jako bezzasadnej, jeżeli Trybunał uzna, że stan postępowania na to pozwala;

– obciążenie Królestwa Hiszpanii i Republiki Włoskiej kosztami niniejszego postępowania oraz kosztami postępowania w pierwszej instancji.

14. Na poparcie swoich żądań Komisja podnosi trzy zarzuty.

15. Zarzut pierwszy składa się z trzech części. W ramach części pierwszej zarzuca się, że pkt 157 i pkt 181–183 zaskarżonego wyroku są obarczone naruszeniem prawa i błędem w uzasadnieniu.

16. Część druga jest skierowana przeciwko pkt 133 zdanie ostatnie, pkt 158, pkt 164, pkt 167 zdanie ostatnie, pkt 180–183, pkt 201 i pkt 205 zaskarżonego wyroku. Komisja podnosi, że w tych punktach nałożono na nią nadmierny ciężar, zarówno w odniesieniu do obowiązku uzasadnienia ograniczenia wyboru języka przewidzianego w spornym ogłoszeniu EPSO, jak i do dokonanej przez Sąd oceny dowodów przedstawionych przez nią na poparcie uzasadnienia wskazanego w tym ogłoszeniu przez EPSO.

17. W części trzeciej zarzutu Komisja utrzymuje, że pkt 152–155 zaskarżonego wyroku są obarczone naruszeniem prawa, ponieważ w świetle orzecznictwa Komisja nie jest zobowiązana do wskazania jako podstawy ograniczenia wyboru języka prawnie wiążącego aktu wśród swoich zasad wewnętrznych.

18. W ramach zarzutu drugiego zidentyfikowano sześć przypadków przeinaczenia przez Sąd przedłożonego mu materiału dowodowego. Zarzut trzeci dotyczy podnoszonego braku zgodności z prawem dokonanej przez Sąd analizy języków komunikacji kandydatów.

19. Królestwo Hiszpanii i Republika Włoska kwestionują argumenty przytoczone przez Komisję. Wnoszą one do Trybunału o:

– oddalenie odwołania;

– obciążenie Komisji kosztami postępowania.

20. Niniejsza sprawa została połączona ze sprawą C-623/20 do celów przeprowadzenia rozprawy, która odbyła się w dniu 2 marca 2022 r. i podczas której wysłuchano wystąpień stron, a także ich odpowiedzi na zadane przez Trybunał pytania na piśmie oraz pytania ustne.

21. Zgodnie z wnioskiem Trybunału w niniejszej opinii ograniczę się do zbadania zarzutu pierwszego.

IV. Ocena zarzutu pierwszego

A. W przedmiocie części pierwszej

22. Komisja uważa, że pkt 157 zaskarżonego wyroku narusza prawo, ponieważ stwierdza się w nim, iż nie można domniemywać, bez dalszych wyjaśnień, że nowo zatrudniony urzędnik, który nie włada angielskim, francuskim lub niemieckim, nie byłby zdolny do niezwłocznego świadczenia użytecznej pracy w instytucji Unii. Sąd powinien był natomiast ustalić, czy ograniczenie wyboru języka jest obiektywnie uzasadnione, w interesie służby, koniecznością zatrudnienia kandydatów, którzy będą gotowi do niezwłocznego podjęcia obowiązków. Komisja wprowadza rozróżnienie między kandydatem zdolnym do „niezwłocznego świadczenia użytecznej pracy" a kandydatem „gotowym do niezwłocznego podjęcia obowiązków". Zdaniem Komisji z racji tego, że błąd Sądu w dużej mierze przyczynił się do odrzucenia przezeń dowodów dotyczących związku między używaniem tych trzech języków przez kolegium komisarzy a pracami służb Komisji, zaskarżony wyrok należy uchylić.

23. W pkt 157 zaskarżonego wyroku stwierdzono:

„Dokładniej rzecz ujmując – ani z tych dokumentów, ani tym bardziej z innych dokumentów znajdujących się w aktach niniejszych spraw nie wynika, że koniecznie musi istnieć związek między procedurami decyzyjnymi Komisji, w szczególności procedurami w ramach kolegium jej członków, a obowiązkami, jakie mają wykonywać laureaci rozpatrywanych konkursów, a mianowicie obowiązkami związanymi z wykonywaniem zadań prowadzącego dochodzenie i kierownika zespołu osób prowadzących dochodzenie przedstawionymi w pkt 113 powyżej. Otóż nawet gdyby członkowie określonej instytucji posługiwali się podczas obrad wyłącznie jednym językiem lub wybranymi językami, nie można domniemywać, bez dalszych wyjaśnień, że nowo zatrudniony urzędnik, który nie włada żadnym z tych języków, nie byłby zdolny do niezwłocznego świadczenia użytecznej pracy w omawianej instytucji (wyrok z dnia 15 września 2016 r., Włochy/Komisja, T-353/14 i T-17/15, niepublikowany EU:T:2016:495, pkt 121, 122). Jest tak tym bardziej, że niniejsza sprawa dotyczy bardzo konkretnych obowiązków, które a priori nie mają żadnego ścisłego związku z pracami kolegium członków Komisji".

24. Po pierwsze, pragnę zauważyć, że art. 1d ust. 6 zdanie pierwsze regulaminu pracowniczego stanowi, iż wszelkie ograniczenia stosowania zasady niedyskryminacji mają opierać się na obiektywnych i uzasadnionych podstawach oraz służyć osiągnięciu zgodnych z prawem celów w ramach ogólnego interesu polityki kadrowej. Po drugie, z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że odmienne traktowanie ze względu na język, takie jak to, którego źródłem jest ograniczenie wyboru języka, można dopuścić tylko wtedy, gdy jest ono obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne w stosunku do rzeczywistych potrzeb służby[10]. Te rozważania zawarto w pkt 71 i 72 zaskarżonego wyroku, w których przywołano pkt 89 i 90 wyroku Komisja/Włochy[11], które z kolei odsyłają do pkt 88 wyroku Włochy/Komisja[12].

[10] Zobacz także pkt 96 zaskarżonego wyroku i przytoczone tam orzecznictwo.

[11] Wyrok z dnia 26 marca 2019 r., C-621/16 P, EU:C:2019:251.

[12] Wyrok z dnia 27 listopada 2012 r., C-566/10 P, EU:C:2012:752.

25. Aby móc ocenić, czy odmienne traktowanie jest obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne do rzeczywistych potrzeb służby, należy najpierw ustalić, jakie są to potrzeby. W niniejszej sprawie przepisy ogólne mające zastosowanie do konkursów otwartych, które opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* z dnia 27 lutego 2015 r.[13], stanowią, w pkt 1.3, co następuje:

„W zależności od konkursu kandydat zostanie poproszony o wykazanie się znajomością oficjalnych języków UE […]. Zasadniczo od kandydata wymagana jest bardzo dobra znajomość jednego z języków urzędowych UE [poziom C1 według europejskiego systemu opisu kształcenia językowego (CEFR)] oraz znajomość drugiego języka urzędowego na zadowalającym poziomie (poziom B2 według CEFR), jednakże w ogłoszeniu o konkursie mogą zostać sformułowane bardziej rygorystyczne wymogi (dotyczy to przede wszystkim konkursów dla lingwistów). O ile w ogłoszeniu o konkursie nie określono inaczej, wybór drugiego języka będzie z reguły ograniczał się do języka angielskiego, francuskiego lub niemieckiego […].

[…]

Zgodnie z długoletnią praktyką dotyczącą komunikacji wewnętrznej w instytucjach UE, a także z uwagi na potrzeby służb w zakresie komunikacji zewnętrznej i prowadzenia dokumentacji, językami najpowszechniej wykorzystywanymi są angielski, francuski i niemiecki.

Przy określaniu wyboru drugiego języka brany jest interes służby, która wymaga, aby nowo zatrudnione osoby były niezwłocznie zdolne do wykonywania obowiązków i do skutecznej komunikacji w codziennej pracy. W przeciwnym razie wydajność pracy w instytucjach poważnie by ucierpiała”.

26. Ponadto w spornym ogłoszeniu EPSO, w części zatytułowanej „Czy spełniam warunki udziału w konkursie?”, wskazano: „Drugim wybranym językiem musi być język angielski, francuski lub niemiecki. Są to główne języki robocze instytucji UE. W interesie służby nowo zatrudnione osoby powinny być niezwłocznie zdolne do wykonywania obowiązków i skutecznej komunikacji w swojej codziennej pracy przynajmniej w jednym z tych języków”. Zgodnie z akapitem pierwszym załącznika II do spornego ogłoszenia EPSO, który to załącznik jest zatytułowany „Uzasadnienie konfiguracji języków na potrzeby niniejszych procedur doboru”, „[w]ymagania określone w sekcji »Czy spełniam warunki udziału w konkursie?« niniejszego ogłoszenia są zgodne z podstawowymi wymaganiami instytucji [Unii] dotyczącymi specjalistycznych umiejętności, doświadczenia i wiedzy. Wymagania te uwzględniają również konieczność skutecznego wykonywania obowiązków przez nowych pracowników, szczególnie we współpracy z innymi członkami personelu”. W akapicie trzecim tego załącznika stwierdzono, że „[w]ażne jest, aby zatrudnieni administratorzy byli niezwłocznie operacyjni i mogli porozumiewać się ze swymi współpracownikami i przełożonymi”. W sekcji owego załącznika zatytułowanej „Uzasadnienie dokonywania wyboru języków w każdej procedurze doboru” znajduje się akapit drugi, w którym przewidziano, że: „[n]owi pracownicy muszą być niezwłocznie operacyjni i zdolni do podjęcia zadań, do których wykonywania zostali zatrudnieni. EPSO musi zatem zadbać o to, aby laureaci posiadali odpowiednią znajomość takiej kombinacji języków, która umożliwi im skuteczne wykonywanie swoich obowiązków, w szczególności aby mogli oni skutecznie porozumiewać się w codziennej pracy ze swymi współpracownikami i przełożonymi”.

[13] Dz.U. 2015, C 70 A, s. 1.

27. W związku z tym w zawartym w spornym ogłoszeniu EPSO opisie „rzeczywistych potrzeb służby" wskazano na potrzebę zatrudnienia kandydatów, którzy są niezwłocznie zdolni do skutecznego wykonywania obowiązków. Z powyższego wynika, że gdy w pkt 157 zaskarżonego wyroku stwierdzono, iż nie można domniemywać, bez dalszych wyjaśnień, że nowo zatrudniony urzędnik, który nie włada francuskim, niemieckim lub angielskim, nie byłby zdolny do niezwłocznego świadczenia użytecznej pracy w danej instytucji, to nawiązano w nim do „rzeczywistych potrzeb służby", tak jak zostały one opisane w spornym ogłoszeniu EPSO.

28. Okoliczność, że według Sądu wymóg, aby nowo zatrudnione osoby były „gotowe do niezwłocznego podjęcia obowiązków", stanowi kluczowy powód ograniczenia wyboru języka [14], jak również fakt częstego posługiwania się przez Sąd tym wyrażeniem w zaskarżonym wyroku [15], nie oznaczają, iż pozostałe opisy sformułowane na podstawie tekstu spornego ogłoszenia EPSO nie są także istotne dla oceny, czy z dostępnych dowodów wynika, że ograniczenie wyboru języka jest obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne w stosunku do rzeczywistych potrzeb służby.

29. W istocie nie jest łatwo zrozumieć, jak Komisja może twierdzić, że zawarte w zaskarżonym wyroku lakoniczne nawiązanie do brzmienia spornego ogłoszenia EPSO, które przywołano jako uzasadnienie ograniczenia wyboru języka, mogłoby prowadzić do uchylenia owego wyroku. Co więcej, trudno jest dostrzec jakąkolwiek różnicę między nowo zatrudnionym urzędnikiem, który jest „gotowy do niezwłocznego podjęcia obowiązków", a nowo zatrudnionym urzędnikiem, który jest „zdolny do niezwłocznego świadczenia użytecznej pracy". Choć Komisja powołuje się na to rozróżnienie na poparcie twierdzenia, że Sąd dopuścił się naruszenia prawa, to jednak nie wyjaśnia ona w swoich pismach procesowych, jak należy rozumieć owo rozróżnienie. Na rozprawie Komisja wyjaśniła, że jej zdaniem zdolność do niezwłocznego świadczenia użytecznej pracy odnosi się do możliwości wykonywania mało istotnych zadań, które nie wykazują związku z faktycznymi obowiązkami kandydatów. Takiej interpretacji przeczą jednak zarówno zwykłe znaczenie tych słów, jak i kontekst, w jakim posłużono się nimi w pkt 157 zaskarżonego wyroku.

30. Sądowi nie można również czynić zarzutu z tego, że w pkt 157 zaskarżonego wyroku przytoczył wcześniejszy wyrok, w którym użyto tych samych wyrażeń i sformułowano podobny wniosek, skoro Trybunał oddalił wniesione przez Komisję odwołanie od tego wyroku [16].

31. Kolejny główny argument Komisji sprowadza się do tego, że Sąd niewystarczająco wyjaśnił, dlaczego nie można domniemywać, bez dalszych wyjaśnień, iż nowo zatrudniony urzędnik, który nie włada angielskim, francuskim ani niemieckim, nie byłby zdolny do niezwłocznego świadczenia użytecznej pracy w instytucji Unii. Moim zdaniem ten argument stanowi próbę odwrócenia ciężaru dowodu. To Komisja powinna wyjaśnić, dlaczego odmienne traktowanie ze względu na język, takie jak to, którego źródłem jest analizowane ograniczenie wyboru języka, jest obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne w stosunku do rzeczywistych potrzeb służby, niezależnie od tego, czy są one opisane w kategoriach potrzeby, aby nowo zatrudnieni urzędnicy byli „gotowi do niezwłocznego podjęcia obowiązków", czy też potrzeby, aby byli oni „zdolni do niezwłocznego świadczenia użytecznej pracy" [17].

32. Proponuję zatem, aby Trybunał oddalił część pierwszą zarzutu pierwszego.

[14] Punkt 106 zaskarżonego wyroku.

[15] W zaskarżonym wyroku wyrażeniem „gotowość do niezwłocznego podjęcia obowiązków" oraz jego funkcjonalnymi odpowiednikami posłużono się przynajmniej 30 razy, w tym w punktach, w których dokonano analizy dowodów (pkt 117, 118), oraz w punktach, w których sformułowano wstępne wnioski wynikające z oceny dowodów (pkt 114, 169, 196, 205).

[16] Wyrok z dnia 15 września 2016 r., Włochy/Komisja, T-353/14 i T-17/15, EU:T:2016:495, pkt 121, 122. Wniesione przez Komisję odwołanie od tego wyroku zostało oddalone wyrokiem z dnia 26 marca 2019 r., Komisja/Włochy (C-621/16 P, EU:C:2019:251).

[17] Zobacz podobnie wyrok z dnia 26 marca 2019 r., Komisja/Włochy, C-621/16 P, EU:C:2019:251, pkt 93 i przytoczone tam orzecznictwo.

B. W przedmiocie części drugiej

33. Komisja podnosi, że Sąd nałożył na nią nadmierny ciężar w odniesieniu zarówno do zasadności uzasadnienia ograniczenia wyboru języka przewidzianego w spornym ogłoszeniu EPSO, jak i do swojej oceny dowodów przedstawionych przez Komisję na poparcie uzasadnienia podanego przez EPSO.

1. Zasadność uzasadnienia ograniczenia wyboru języka przewidzianego w spornym ogłoszeniu EPSO

34. Na rozprawie Komisja wyjaśniła, że choć ma szereg zastrzeżeń co do dokonanej przez Sąd oceny zasadności uzasadnienia ograniczenia wyboru języka przewidzianego w spornym ogłoszeniu EPSO[18], to jednak nie podważa tej oceny, ponieważ w zaskarżonym wyroku nieważność spornego ogłoszenia EPSO stwierdzono z innych powodów.

35. Komisja wskazuje jednak, że w zaskarżonym wyroku przyjęto, iż skoro ogłoszenie o konkursie jest aktem o charakterze generalnym, to jego uzasadnienie może się ograniczyć do opisania ogólnej sytuacji, która doprowadziła do jego przyjęcia, oraz ogólnych celów, które jego autor zamierza osiągnąć. Sąd dochodzi do nieuprawnionego wniosku, że uzasadnienie zawarte w spornym ogłoszeniu EPSO jest „niejasne i ogólnikowe”[19]. Rzeczone ogłoszenie spełnia wynikający z orzecznictwa wymóg, zgodnie z którym zasady ograniczające wybór drugiego języka powinny zawierać jasne, obiektywne i możliwe do przewidzenia kryteria, tak by kandydaci mogli znać z wystarczającym wyprzedzeniem wymogi językowe, po to, by mieli jak najlepsze warunki przygotowania się do konkursu.

36. W pkt 116 zaskarżonego wyroku stwierdzono, że powód dotyczący wymogu, aby nowo zatrudnione osoby były gotowe do niezwłocznego podjęcia obowiązków, nie może, ze względu na jego niejasne i ogólne sformułowanie i wobec braku w spornym ogłoszeniu EPSO konkretnych informacji na jego poparcie, uzasadniać ograniczenia wyboru języka. Następnie Sąd zbadał, czy przedstawione przez Komisję informacje i dowody odnoszące się do potrzeby, by nowo zatrudnione osoby były gotowe do niezwłocznego podjęcia obowiązków, uzasadniają ograniczenie wyboru języka. Według Sądu nie uzasadniają one owego ograniczenia[20]. Z powyższego wynika, że stwierdzenie nieważności spornego ogłoszenia EPSO opiera się na obu aspektach analizy dokonanej przez Sąd. Dla pełności wywodu odniosę się zatem do zarzutów, jakie wysuwa Komisja względem pierwszej części zaskarżonego wyroku.

37. Komisja twierdzi, że sporne ogłoszenie EPSO spełnia wymóg, w myśl którego zasady ograniczające wybór drugiego języka powinny zawierać jasne, obiektywne i możliwe do przewidzenia kryteria, tak by kandydaci mogli znać, z wystarczającym wyprzedzeniem, wymogi językowe, po to, by mieli jak najlepsze warunki przygotowania się do konkursu.

[18] Punkty 54–117 zaskarżonego wyroku.

[19] Punkt 116 zaskarżonego wyroku.

[20] Zobacz w szczególności pkt 205 zaskarżonego wyroku.

38. Warunek, aby te kryteria były jasne, obiektywne i możliwe do przewidzenia, znajduje swoje źródło w pkt 90 wyroku Włochy/Komisja [21]. W pkt 87–94 owego wyroku wyjaśniono, że instytucje, których dotyczyły konkursy analizowane w sprawie zakończonej jego wydaniem, nie przyjęły, na podstawie art. 6 rozporządzenia nr 1/58, szczegółowych zasad stosowania systemu językowego.

39. Punkt 95 tego wyroku brzmi następująco:

„Komisja podnosiła na rozprawie, że kandydaci mieli możliwość przygotowania się po publikacji ogłoszenia o konkursie. Należy jednak zauważyć, że odstęp czasu między publikacją poszczególnych spornych ogłoszeń o konkursie a terminem egzaminów pisemnych niekoniecznie pozwala na to, by kandydat nabył znajomość języków wystarczającą, by wykazać się swoimi kwalifikacjami zawodowymi. Jeśli zaś chodzi o możliwość nauczenia się jednego z tych trzech języków, mając w perspektywie udział w przyszłych konkursach, wymaga to tego, by wskazane przez EPSO języki były możliwe do ustalenia ze znacznym wyprzedzeniem. Tymczasem brak zasad [przyjętych zgodnie z art. 6 rozporządzenia nr 1/58] bynajmniej nie zapewnia tego, że wybór języków konkursów jest wyborem na stałe i nie stwarza w tym zakresie żadnej przewidywalności” [22].

40. W związku z tym warunek, aby odnośne kryteria były jasne, obiektywne i możliwe do przewidzenia, odzwierciedla wymóg, zgodnie z którym potencjalni kandydaci ubiegający się o zatrudnienie w danej instytucji powinni móc z odpowiednim wyprzedzeniem powziąć wiedzę o wymogu znajomości konkretnego języka (konkretnych języków) na określonym poziomie, który to poziom można ocenić w sposób obiektywny. W spornym ogłoszeniu EPSO zawarto wymóg znajomości angielskiego, francuskiego lub niemieckiego na poziomie B2. Jest on zapewne jasny i obiektywny. Niemniej jednak wydaje się, że liczba godzin powszechnie proponowanych w celu przygotowania się do egzaminu ze znajomości języka na poziomie B2 wynosi od 500 do 650 [23]. Sporne ogłoszenie EPSO najpewniej nie jest zgodne z zawartym w pkt 95 wyroku Włochy/Komisja wymogiem nakazującym posłużenie się możliwym do przewidzenia kryterium, chyba że potencjalni kandydaci są w stanie osiągnąć taki poziom znajomości jednego z trzech języków wskazanych w spornym ogłoszeniu EPSO między dniem jego publikacji a dniem przeprowadzenia testów w tym języku [24]. Co więcej, ten wymóg ma charakter dodatkowy w stosunku do warunku, zgodnie z którym ograniczenie wyboru języka jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy jest ono obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne w stosunku do rzeczywistych potrzeb służby [25]. Błędne jest zatem sugerowanie, jak zdaje się to czynić Komisja, że z chwilą wykazania przez nią, iż zasady ograniczające wybór drugiego języka są jasne, obiektywne i możliwe do przewidzenia, Sąd nie musi już przeprowadzać oceny zasadności uzasadnienia ograniczenia wyboru języka przewidzianego w spornym ogłoszeniu EPSO.

[21] Wyrok z dnia 27 listopada 2012 r., C-566/10 P, EU:C:2012:752.

[22] Zobacz także: opinia rzecznika generalnego M. Bobeka w sprawie Komisja/Włochy, C-621/16 P, EU:C:2018:611, pkt 175; wyrok z dnia 27 listopada 2012 r., Włochy/Komisja, C-566/10 P, EU:C:2012:752, pkt 67.

[23] Opinia rzecznik generalnej E. Sharpston w sprawie Hiszpania/Parlament, C-377/16, EU:C:2018:610, pkt 46.

[24] Wyrok z dnia 27 listopada 2012 r., C-566/10 P, EU:C:2012:752. Zobacz także wyrok z dnia 15 września 2016 r., Włochy/Komisja (T-353/14 i T-17/15, EU:T:2016:495, pkt 50, 51), utrzymany w mocy w postępowaniu odwoławczym wyrokiem z dnia 26 marca 2019 r., Komisja/Włochy (C-621/16 P, EU:C:2019:251).

[25] Wyrok z dnia 26 marca 2019 r., Komisja/Włochy, C-621/16 P, EU:C:2019:251, pkt 91.

2. Ocena dowodów

41. Komisja przytacza szereg odrębnych argumentów mających na celu wykazanie, że Sąd wykroczył poza zakreślone w orzecznictwie granice kontroli.

42. Tytułem uwagi wstępnej chciałbym wskazać, że w orzecznictwie uznaje się, iż art. 2 regulaminu pracowniczego przyznaje instytucjom Unii szeroki zakres swobodnego uznania i autonomię odnośnie do tworzenia stanowisk pracy dla urzędników lub innych pracowników, wyboru urzędników lub innych pracowników w celu ich obsadzenia oraz charakteru nawiązywanego w ten sposób stosunku pracy [26].

43. Jeżeli decyzja stanowi przedmiot skargi o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 263 TFUE, Sąd jest obowiązany przeprowadzić pełną kontrolę sądową zarówno ram prawnych, jak i okoliczności faktycznych takiego postępowania. W szczególności, co zostało już wskazane w pkt 24 niniejszej opinii, Trybunał orzekł, że sądy Unii są władne sprawdzić, czy ograniczenie wyboru drugiego języka jest obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne w stosunku do rzeczywistych potrzeb służby.

44. Jak zauważył rzecznik generalny M. Bobek w opinii w sprawie Komisja/Włochy [27], którą wydano na tle okoliczności faktycznych i dowodów bardzo podobnych do tych rozpatrywanych w niniejszym odwołaniu, większość argumentów przemawiających za ograniczeniem wyboru języka przewidzianym w spornym ogłoszeniu EPSO, jak również dowodów przedstawianych na jego poparcie przez Komisję, ma charakter twierdzeń faktycznych. Szeroki zakres uznania, jaki przysługiwał autorowi decyzji analizowanej w owej sprawie, obejmował kwestię tego, czy i w jaki sposób ograniczyć wybór drugiego języka w odnośnym konkursie, a także wybór uzasadnienia, na które można się powołać na poparcie tego ograniczenia. W momencie, w którym EPSO uzasadni dokonany przez siebie wybór drugiego języka na podstawie zestawu twierdzeń faktycznych, zarówno tak wskazane uzasadnienie, jak i dowody powołane na jego poparcie zaczynają w pełni podlegać kontroli sądów Unii. Kontrola ta obejmuje również ustalenie, czy były przestrzegane zasady dotyczące ciężaru dowodu i postępowania dowodowego oraz czy przy ocenie okoliczności faktycznych i dowodów zastosowano prawidłowe kryteria prawne [28].

45. To właśnie w świetle tych uwag rozważę argumenty przytoczone przez Komisję na poparcie twierdzenia, że dokonana przez Sąd ocena przedstawionego materiału dowodowego spowodowała nałożenie na nią nadmiernego ciężaru.

46. Na wstępie pragnę wskazać, że argument Komisji, w myśl którego „stopień szczegółowości uzasadnienia decyzji musi być proporcjonalny w stosunku do praktycznych realiów, warunków technicznych i terminu, w jakim ma być ono przedstawione", opiera się na twierdzeniu charakterystycznym w szczególności dla orzecznictwa w dziedzinie kontroli łączenia przedsiębiorstw [29]. Można przyjąć, że praktyczne realia związane z przygotowaniem decyzji dotyczącej przewidywanego wpływu koncentracji na konkurencję w ramach czasowych zakreślonych w rozporządzeniu Unii w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw [30] mają wpływ

[26] Zobacz podobnie wyroki: z dnia 8 września 2005 r., AB, C-288/04, EU:C:2005:526, pkt 26, 28; z dnia 26 marca 2019 r., Komisja/Włochy, C-621/16 P, EU:C:2019:251, pkt 88 i przytoczone tam orzecznictwo.

[27] C-621/16 P, EU:C:2018:611, pkt 105, 108, 112.

[28] Wyrok z dnia 2 marca 2021 r., Komisja/Włochy i in., C-425/19 P, EU:C:2021:154, pkt 52, 53 i przytoczone tam orzecznictwo.

[29] Wyrok z dnia 10 lipca 2008 r., Bertelsmann and Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, pkt 167 i przytoczone tam orzecznictwo.

[30] Rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 traktatu (Dz.U. 2003, L 1, s. 1).

na stopień szczegółowości zawartego w niej uzasadnienia. W niniejszej sprawie nie występują jednak takie okoliczności – nie chodzi o ocenę ex ante; nie ma potrzeby pozyskiwania od osób trzecich szczegółowych informacji o rynku i powoływania się na takie informacje; nie zachodzi konieczność przeprowadzania złożonej analizy gospodarczej, a zastosowania nie znajdują żadne określone w przepisach terminy. Komisja nie przekazała też Sądowi żadnych informacji na temat praktycznych realiów wydania spornego ogłoszenia EPSO, a ponadto nie wyjaśniła, jakie ograniczenia czasowe i techniczne napotkało EPSO, zaś tego rodzaju pominięcie stawia pod znakiem zapytania samą dopuszczalność tego argumentu. W tych okolicznościach nie można się powoływać na owo orzecznictwo na poparcie twierdzenia, że Sąd wykroczył poza granice zakreślone w orzecznictwie.

47. Następnie Komisja kwestionuje wnioski sformułowane w pkt 133, 158 i 180 zaskarżonego wyroku, w myśl których dowody z dokumentów nie wskazują na to, że angielski, francuski i niemiecki są faktycznie językami stosowanymi przez „wszystkie służby Komisji w ich codziennej pracy". Zdaniem Komisji istotne jest jedynie to, czy służby, w których zatrudnieni zostaną wyłonieni kandydaci, posługują się tymi językami.

48. Uważam ten argument za nieprzekonujący. W zaskarżonym ogłoszeniu EPSO wskazano, że laureaci znajdą zatrudnienie przede wszystkim w Europejskim Urzędzie ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF-ie), przy czym nie wykluczono możliwości, iż niektórzy z nich będą pracować gdzie indziej [31]. Twierdzeniu Komisji przeczy też inny podniesiony przez nią argument, mianowicie ten, że na codzienną pracę tej instytucji składa się duża liczba aktów przygotowawczych, notatek, wstępnych projektów i innych dokumentów, w tym również korespondencja elektroniczna, które to dokumenty stanowią narzędzia analityczno-komunikacyjne używane w obrębie tej instytucji w celu przyjmowania środków odzwierciedlających stanowisko danej służby. Jeżeli wyłonieni kandydaci mogą zostać zatrudnieni w dowolnej jednostce w strukturze Komisji i brać udział w ogólnych pracach przygotowawczych, to istotnego znaczenia nabiera fakt, czy z dowodów wynika, że angielski, francuski i niemiecki są faktycznie językami stosowanymi przez „wszystkie służby Komisji w ich codziennej pracy". Ponadto materiał dowodowy analizowany w pkt 133 i 158 zaskarżonego wyroku odnosi się ogólnie do wewnętrznej praktyki Komisji w kwestiach językowych, a nie do prac czy też procedur poszczególnych służb, w których zostaną zatrudnieni laureaci konkursu. Sąd nie był w stanie ocenić na podstawie przedstawionych mu dowodów niczego więcej, aniżeli tego, czy angielski, francuski i niemiecki są językami powszechnie wykorzystywanymi w Komisji.

49. Komisja nie zgadza się również z wnioskiem zawartym w pkt 180 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym z dowodów dotyczących konkretnie znajomości języka wśród personelu zatrudnionego przez OLAF nie wynika, że ograniczenie wyboru języka jest proporcjonalne do zamierzonego celu, który polega na zatrudnieniu administratorów, którzy będą gotowi do niezwłocznego podjęcia obowiązków, ponieważ na podstawie tych danych nie można ustalić języków wykorzystywanych w poszczególnych służbach ani języków niezbędnych do pełnienia funkcji prowadzących dochodzenia i kierowników zespołów osób prowadzących dochodzenie [32]. Według Komisji ten punkt stanowi przykład nadmiernego ciężaru nałożonego na nią przez Sąd.

[31] W akapicie pierwszym spornego ogłoszenia EPSO wskazano, że konkurs jest organizowany w celu stworzenia list rezerwowych kandydatów, spośród których Komisja Europejska, a głównie Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, będzie rekrutować nowych urzędników służby cywilnej na stanowiska „administratorów" (grupa funkcyjna AD). W pkt 120 zaskarżonego wyroku zauważono, że dwie osoby spośród 40 laureatów konkursu EPSO/AD/323/16 zostały zatrudnione przez innych pracodawców, mianowicie przez Europejskiego Inspektora Ochrony Danych i Europejski Trybunał Obrachunkowy. Spośród 50 laureatów konkursu EPSO/AD/324/16 żadna osoba nie została zatrudniona przez inną instytucję Unii.

[32] Punkty 175–180 zaskarżonego wyroku.

50. W pkt 182–184 zaskarżonego wyroku dokonano analizy tego dowodu przy założeniu, że znajomość języka wśród pracowników OLAF-u wskazuje, iż jeśli nowo zatrudnione osoby mają być gotowe do niezwłocznego podjęcia obowiązków, to powinny znać te języki. Nawet w świetle tego założenia w tych punktach ustalono, że ograniczenie wyboru języka jest nieuzasadnione. Wydaje się zatem, że Sąd przeanalizował przedstawione mu przez Komisję dowody pod każdym możliwym kątem w celu ustalenia, czy mogą one uzasadniać ograniczenie wyboru języka. Nie rozumiem więc, jak można twierdzić, że podejście zastosowane przez Sąd względem materiału dowodowego skutkuje nałożeniem na Komisję nadmiernego ciężaru.

51. Komisja podnosi następnie, w szczególności w związku z dokumentem, który w zaskarżonym wyroku określono jako komunikat Komisji SEC(2006) 1489 wersja ostateczna z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie tłumaczenia w ramach Komisji, że w pkt 164 zaskarżonego wyroku nieprawidłowo ustalono, czy z owego dokumentu wynika, iż trzy języki proceduralne, o których w nim mowa, są używane wyłącznie w ramach odnośnych procedur [33]. Ocena dowodów dotyczących tej kwestii jest błędna, ponieważ Komisja była zobowiązana wyłącznie do przedstawienia dowodów służących wykazaniu, że angielski, francuski i niemiecki są powszechnie używane do komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej, jak również do prowadzenia spraw, którym to sformułowaniem posłużono się w spornym ogłoszeniu EPSO [34].

52. W pkt 160–162 zaskarżonego wyroku dokonano oceny komunikatu Komisji SEC(2006) 1489 wersja ostateczna z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie tłumaczenia w ramach Komisji. W pkt 163 stwierdzono, że ten komunikat nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu. W dalszej części wyroku nie ma odniesień do tego dokumentu. W pkt 164–168 zaskarżonego wyroku analizie poddano dokument zatytułowany „Wymogi językowe mające zastosowanie do poszczególnych procedur przyjmowania aktów". Na rozprawie Komisja miała możliwość wyjaśnić, jaki związek łączy komunikat Komisji SEC(2006) 1489 wersja ostateczna z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie tłumaczenia w ramach Komisji z analizą dokumentów dokonaną w pkt 164–168 zaskarżonego wyroku. Komisja wskazała, że wyrażenie „w każdym wypadku", od którego rozpoczyna się pkt 164, świadczy o tym, iż Sąd wziął ten dokument pod uwagę w toku analizy przeprowadzonej w pkt 164–168 zaskarżonego wyroku. Z obiektywnego brzmienia odnośnych fragmentów zaskarżonego wyroku wynika, że twierdzenie sformułowane w tym zakresie przez Komisję nie może się ostać.

53. Następnie Komisja podaje w wątpliwość pkt 181–183 zaskarżonego wyroku, które odnoszą się do przewagi, jaką kandydaci znający określone języki mogą mieć nad innymi kandydatami, którzy nie wykazują takiej znajomości.

54. W pkt 171–180 zaskarżonego wyroku dokonano oceny danych dotyczących znajomości języków wśród członków personelu OLAF-u. W pkt 181–187 owego wyroku wyciągnięto pewne wnioski z oceny tych dowodów. W pkt 181 zdanie pierwsze słusznie stwierdzono, że ograniczenie wyboru języka można dopuścić tylko wtedy, gdy jest ono obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne w stosunku do rzeczywistych potrzeb służby. Następnie w pkt 183 wskazano, że z przedstawionych dowodów wynika, iż jedynie znajomość angielskiego mogłaby stanowić atut w przypadku potencjalnych laureatów, a także zauważono, że owe dane nie pozwalają wyjaśnić, dlaczego gotowy do niezwłocznego podjęcia obowiązków mógłby być kandydat wykazujący

[33] Punkt 164 zaskarżonego wyroku.

[34] Zobacz pkt 3 akapit trzeci zaskarżonego wyroku, w którym przytoczono tekst spornego ogłoszenia EPSO.

dogłębną znajomość języka włoskiego i wystarczającą znajomość języka niemieckiego [35], natomiast już nie kandydat wykazujący dogłębną znajomość języka włoskiego i wystarczającą znajomość języka niderlandzkiego lub hiszpańskiego [36].

55. W pkt 181–183 zaskarżonego wyroku dokonano zatem porównania kategorii kandydatów o różnych umiejętnościach językowych, co stanowiło próbę oceny zakresu, w jakim kandydaci należący do poszczególnych kategorii mogą być gotowi do niezwłocznego podjęcia obowiązków. Nie rozumiem, w jaki sposób wzmiankę o tym, że znajomość określonych języków stanowi atut, można interpretować jako nałożenie na Komisję nadmiernego ciężaru.

56. Za niesłuszny Komisja uznaje także pkt 181 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym „nie ma żadnego powodu, by nie dopuścić również wszystkich innych języków urzędowych".

57. Z całego zdania, z którego zaczerpnięto to sformułowanie, wynika, że – w świetle dowodów przedstawionych Sądowi, mianowicie danych dotyczących znajomości języków wśród członków personelu OLAF-u – jedynie znajomość angielskiego przynosi wyraźny pożytek jeśli chodzi o gotowość laureatów do niezwłocznego podjęcia obowiązków. W spornym ogłoszeniu EPSO podano, że spośród trzech wskazanych języków jedynie dobra znajomość angielskiego jest niezbędna do wykonywania opisanych obowiązków. W ogłoszeniu tym wskazano, że kandydaci zostaną poddani dodatkowemu testowi znajomości języka angielskiego, zaś ci spośród nich, którzy nie uzyskają wymaganej liczby punktów, zostaną wykluczeni z dalszego postępowania. W pkt 110 zaskarżonego wyroku Sąd nawiązuje do tej dodatkowej oceny. W pkt 111 argumentuje on, że wymóg poddania się testowi z języka angielskiego świadczy o tym, iż, inaczej niż ma to miejsce w przypadku angielskiego, nie istnieje żaden uzasadniony powód przemawiający za tym, by dopuszczalnymi językami miały być także niemiecki i francuski. Wyraźny wymóg posługiwania się angielskim na określonym poziomie skutkuje tym, że kandydat mówiący po francusku i niemiecku może nie być gotowy do niezwłocznego podjęcia obowiązków, mimo iż w świetle spornego ogłoszenia EPSO jest to dopuszczalna kombinacja.

58. Innymi słowy – wymóg znajomości angielskiego jako języka 2 może być uzasadniony, natomiast wymóg znajomości angielskiego, francuskiego lub niemieckiego – już nie. Sąd stwierdza następnie, na końcu pkt 181, że nie ma więc żadnego powodu, by nie dopuścić znajomości angielskiego lub jakichkolwiek języków urzędowych innych niż francuski lub niemiecki albo też znajomości takich języków urzędowych obok znajomości francuskiego lub niemieckiego. Trudno jest cokolwiek zarzucić temu stwierdzeniu. Nic nie wskazuje na to, że Sąd wykluczył możliwość, iż Komisja mogłaby przedstawić inne dowody, które mogłyby uzasadniać odmienny wniosek. Również w tym przypadku nie rozumiem, w jaki sposób Sąd, z racji tego, że doszedł do określonego wniosku na podstawie przedstawionych mu dowodów, nałożył na Komisję nadmierny ciężar.

[35] Rozumiem, że chodzi tutaj o znajomość języka na poziomie B2.

[36] Z danych zawartych w pkt 175–178 zaskarżonego wyroku, które odnoszą się do języka 1 i 2, zdaje się wynikać, że angielski zna około 72% personelu OLAF-u; francuski – 42% tego personelu; niemiecki – 15%; włoski – 11%; niderlandzki – 10%; hiszpański – 8%, zaś polski – 7%. Jeżeli pod uwagę wziąć język 3, te wartości procentowe kształtują się następująco: angielski – 91%, francuski – 74%, niemiecki – 24%, hiszpański – 18%, niderlandzki – 15%, włoski – 14%, polski – 7%. Nasuwa się więc wniosek, że komunikacja w języku innym niż angielski skutkuje wyłączeniem znaczącego odsetka współpracowników z danych procesów roboczych. Jeżeli używanym językiem jest francuski, komunikatów może nie zrozumieć około 25–60% współpracowników. W razie posługiwania się językiem niemieckim odsetek ten wynosi 76%.

59. Komisja twierdzi, że Sąd niesłusznie wyłączył dowody dotyczące posługiwania się angielskim, francuskim i niemieckim w Unii z tego względu, iż mogą one nieprawidłowo oddawać znajomość języków przez potencjalnych kandydatów [37]. Powołuje się ona na pkt 124 wyroku z dnia 26 marca 2019 r., Komisja/Włochy [38], aby argumentować, że Sąd powinien był założyć, na podstawie danych statystycznych, iż ograniczenie wyboru języka jest proporcjonalne, tym bardziej że te dane nie zmieniły się na przestrzeni lat.

60. Punkt 124 wyroku z dnia 26 marca 2019 r., Komisja/Włochy [39] brzmi następująco:

„W związku z tym choć nie jest wykluczone, iż interes służby może uzasadniać ograniczenie wyboru języka 2 konkursu do zawężonej liczby języków, których znajomość jest najbardziej rozpowszechniona w Unii (zob. analogicznie wyrok z dnia 9 września 2003 r., Kik/OHIM, C-361/01 P, EU:C:2003:434, pkt 94), i to nawet w konkursach mających charakter otwarty, takich jak ten, którego dotyczyło »Ogłoszenie o konkursie otwartym – EPSO/AD/276/14 – Administratorzy (AD 5)«, ograniczenie takie musi jednak, w świetle wymogów przypomnianych w pkt 92 i 93 niniejszego wyroku, koniecznie opierać się na danych, które mogą zostać obiektywnie zweryfikowane zarówno przez kandydatów startujących w konkursie, jak i przez sądy Unii, tak by można było uzasadnić wymagania językowe, które muszą być proporcjonalne do rzeczywistych potrzeb służby”.

61. Nie uważam, aby to ustalenie w przedmiocie prawa zobowiązywało Sąd do przyjęcia domniemania, że ograniczenie wyboru języka jest uzasadnione, o ile zapewniona zostaje możliwość wyboru języków, których znajomość jest najbardziej rozpowszechniona w Unii. Wręcz przeciwnie – moim zdaniem w ten sposób Trybunał wskazał, iż Komisja może powołać się na dowody dotyczące języków, których znajomość jest najbardziej rozpowszechniona w Unii, w celu uzasadnienia ograniczenia wyboru języka. Tego rodzaju ograniczenie musi jednak być oparte na elementach, które poddadzą się obiektywnemu zweryfikowaniu przez kandydatów i sądy Unii, tak aby uzasadniały one wymagany poziom znajomości języków, który musi być proporcjonalny w stosunku do rzeczywistych potrzeb służby.

62. Sąd postąpił zatem prawidłowo, gdy najpierw ocenił przytoczone przez Komisję dowody dotyczące rozpowszechnienia niemieckiego, angielskiego i francuskiego jako języków obcych używanych i nauczanych w Europie [40]. W pkt 197–203 zaskarżonego wyroku zauważono, iż z dowodów wynika, że angielski jest językiem, którego bez porównania najczęściej naucza się w Europie na wszystkich poziomach edukacji, zaś za nim plasują się francuski, niemiecki, rosyjski i, w mniejszym stopniu, hiszpański, oraz że za bez porównania najlepiej znany w Europie język obcy uważany jest angielski, a po nim niemiecki, rosyjski, francuski i hiszpański. Dalsze dowody pokazują, że niemiecki jest najczęściej używanym językiem w Europie, oraz że angielski, francuski i niemiecki to trzy języki obce, które najczęściej są wybierane do nauki w charakterze drugiego języka (posługuje się nimi, odpowiednio, 38%, 12% i 11% osób).

63. Następnie Sąd zauważył, że wskazane dane statystyczne dotyczą wszystkich obywateli Unii, w tym osób niepełnoletnich, w związku z czym mogą one nie oddawać w odpowiedni sposób znajomości języka przez potencjalnych kandydatów. Stwierdził on, że statystyki te mogą jedynie dowodzić, iż liczba potencjalnych kandydatów, na których negatywny wpływ miałoby

37 Punkt 201 zaskarżonego wyroku.

38 C-621/16 P, EU:C:2019:251.

39 C-621/16 P, EU:C:2019:251.

40 Punkty 197–203 zaskarżonego wyroku.

ograniczenie wyboru języka rozpatrywane w niniejszej sprawie, jest niższa niż wówczas, gdyby ten wybór ograniczono do języków innych niż angielski, francuski i niemiecki, co jednak samo w sobie nie oznacza, że owo ograniczenie wyboru języka nie jest dyskryminujące.

64. W tym względzie Sądowi nie można zarzucić przyjęcia błędnego podejścia. Wbrew twierdzeniom Komisji nie pominął on dowodów z danych statystycznych dlatego, że owe dane obejmowały niepełnoletnich obywateli Unii. W rzeczywistości Sąd uznał, że z dowodów wynika, iż ograniczenie wyboru języka do angielskiego, francuskiego i niemieckiego najpewniej wpłynie negatywnie na mniejszą liczbę potencjalnych kandydatów niż ograniczenie oparte na innej kombinacji języków. Nic nie wskazuje na to, że wniosek ten, którego Komisja zresztą nie kwestionuje, byłby inny, gdyby dane statystyczne nie obejmowały niepełnoletnich obywateli Unii.

65. Wreszcie Komisja twierdzi, że w pkt 159 zaskarżonego wyroku w sposób błędny oceniono komunikat SEC(2000) 2071/6 z dnia 29 listopada 2000 r. w sprawie uproszczenia procesu podejmowania decyzji przez Komisję, o którym to dokumencie jest mowa w pkt 158 i 159 zaskarżonego wyroku. Komisja podnosi, że Sąd odrzucił jego oczywiste znaczenie i przyjął zamiast tego swoje subiektywne wyobrażenie na temat sposobu organizacji pracy urzędników.

66. Wydaje się, że poprzez ten argument Komisja zmierza nie tyle do tego, by Trybunał stwierdził, iż Sąd dopuścił się przeinaczenia dowodów, ile do tego, by zastąpił on dokonaną przez Sąd ocenę okoliczności faktycznych i dowodów swoją własną oceną. Jest to niedopuszczalne w ramach odwołania [41].

67. Z tych względów argumenty przytoczone przez Komisję nie mogą być przywoływane na poparcie tezy, że zaskarżony wyrok wykracza poza granice zakreślone w orzecznictwie. Proponuję więc, aby Trybunał oddalił część drugą zarzutu pierwszego.

C. W przedmiocie części trzeciej

68. Komisja podnosi przede wszystkim, że w pkt 152–155 zaskarżonego wyroku ograniczono zakres materiału dowodowego, ponieważ nie ukazują one istnienia prawnie wiążącego aktu określającego języki robocze instytucji. Zdaniem Komisji ani z orzecznictwa, ani z art. 1d ust. 6 regulaminu pracowniczego nie da się wyprowadzić wniosku, że jedynie akty prawnie wiążące mogą zgodnie z prawem ograniczać wybór drugiego języka. Ponadto w pkt 11 zaskarżonego wyroku słusznie zauważono, że sporne ogłoszenie EPSO odsyła do „zasad wewnętrznych", czyli do zasad, które mają moc obowiązującą jedynie w obrębie instytucji. Taka charakterystyka owych zasad znajduje potwierdzenie w dowodach przedstawionych przez Komisję.

69. W pkt 11 zaskarżonego wyroku wskazano, że w pkt 2 załącznika II do spornego ogłoszenia EPSO przewidziano, iż w poszczególnych procedurach doboru zarząd EPSO musi w każdym przypadku określić, które języki będą stosowane w danym konkursie otwartym, uwzględniając „wszelkie szczególne zasady wewnętrzne dotyczące stosowania języków w danych instytucjach lub organach".

[41] Zobacz na przykład wyroki: z dnia 21 września 2006 r., Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisja, C-105/04 P, EU:C:2006:592, pkt 69, 70 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 21 września 2006 r., Technische Unie/Komisja, C-113/04 P, EU:C:2006:593, pkt 82, 83 i przytoczone tam orzecznictwo.

70. W pkt 152 i 153 zaskarżonego wyroku zauważono, że dokumenty przedstawione jako dowody, o których to dokumentach jest mowa w jego pkt 123–125 i 127, nie mogą zostać uznane za zasady Komisji w rozumieniu art. 6 rozporządzenia nr 1/58. Komisja przyznaje, że te dowody jedynie odzwierciedlają utrwaloną od dawna praktykę administracyjną, polegającą na posługiwaniu się angielskim, francuskim i niemieckim jako językami, w których należy sporządzać dokumenty w celu przedłożenia ich do zatwierdzenia przez kolegium komisarzy. W pkt 154 zaskarżonego wyroku stwierdzono, że brak jest dowodów na to, iż „Podręcznik procedur operacyjnych" został formalnie zatwierdzony przez przewodniczącego Komisji lub kolegium komisarzy. W pkt 155 tego wyroku wskazano, że w kontekście rozpatrywanej sprawy Komisja potwierdziła, iż nie istnieje żadna wewnętrzna decyzja określająca języki robocze używane w obrębie tej instytucji.

71. W pkt 157–159 zaskarżonego wyroku oceniono, czy z dokumentów przedstawionych jako dowody wynika istnienie związku między procedurami decyzyjnymi Komisji, w tym procedurami w ramach kolegium komisarzy, a zadaniami, jakie mają wykonywać laureaci konkursu. W pkt 160–169 owego wyroku dokonano dalszej oceny tych dowodów w świetle innych dowodów z dokumentów przedstawionych przez Komisję.

72. Wbrew temu, co twierdzi Komisja, w zaskarżonym wyroku nie pominięto materiału dowodowego ani nie „ograniczono jego zakresu", ponieważ przedłożony przez nią materiał dowodowy nie wskazywał na istnienie „prawnie wiążącego aktu". Sąd prawidłowo ocenił natomiast, czy Komisja przyjęła jakiekolwiek zasady wewnętrzne na podstawie art. 6 rozporządzenia nr 1/58, określające szczegółowe zasady stosowania języków urzędowych i roboczych wymienionych w jego art. 1. Z pkt 155 zaskarżonego wyroku wynika, że Komisja nie kwestionuje tego, iż takie zasady nie zostały przyjęte.

73. Doszedłszy do tego bezspornego wniosku pośredniego, Sąd dokonał dalszej szczegółowej oceny dowodów przedstawionych przez Komisję w odniesieniu do jej procedur wewnętrznych.

74. W związku z tym proponuję Trybunałowi, aby oddalił część trzecią zarzutu pierwszego, ponieważ wydaje się ona być oparta na błędnej i wybiórczej interpretacji zaskarżonego wyroku.

V. Wnioski

75. Z uwagi na powyższe proponuję Trybunałowi, aby oddalił zarzut pierwszy.